לזמו

ומלמ

מסורת הש"ם

א) הוריות יג., ב) [לקמן יד. ה כד.], ג) פרה פ"ג ד) חגיגה כג. ע"ש זכחים כא. פרה פ"ג מ"ז ע"ם. ל) זבחים קד:, ו) [לקמן ג:], ז) [דף ח:], ח) שייך לע"ב, ט) [ז"ל הפסח], י) [ל"ל הפסח], ל) [וע"ע תוס' יבמות יח. ד"ה דילמא ותוס' שם כו: ד"ה למיתה], ל) [וע"ע תוס' חגיגה כג. ד"ה מטמאין], מ) [וע"ע תוס׳ סוכה לז. ד״ה נפל ותוס׳ חגיגה כג. ד"ה שפופרת ותוס' חולין ט: ד"ה טמאה ותוס' נדה מט. ד"ה כשר],

תום' ישנים מתני'. א) שבעת ימים קודם יום הכפורים קודם יום הכפורים מפרישין. כאן שונה מנין קודם קודם המעשה, וכן אומר [פסחים ב, א] אור לי"ד בודקין, ופעמים שונה המעשה המנין בתולה נשחת ליום קיים המודות ב, א], האשה י [כתוכות כ, מן, החתם נקנית בשלש דרכים [קידושין ב, א], לפני אידיהן של נכרים ג' ימים [ע"ז ב, א], והרבה כיוצא בהן התנא לא חש בה תחתיו. להמקין לו בגדי זהב כמדתו, כדאמריגן לקמן פ"ב [כג, ב] ובחמיד נשחט [פסחים סה. בז כמדתו שלא יחסר ולא ולהזהירו לשמור עלמו בטהרה. ודוקא מתקינין אבל לא היו מפריטין כדאמריטן בגמ' [ג, ב] דהפרשה לא מעכבא שמא תמות אשתו. ולשני לא היו מתקינין אשה אחרת דלא מעכבא, ומ״מ הכא בראשון מלוה מן המובחר בעינן. ואפילו מעכבא, לכולי האי לא חיישינן שחמות אשת השני כי היכי דלא חיישינן בגמי ולכלו יג. או למיחה כשנים יחכמים אומרים אם כן אין זרכר סוף. נגמרא [עס] דייק לימרו אינהו לנפשייהו. גמ'. מפרישין כהן השורף את הפרה. אומר רצינו הזקן דאין לדקדק מדקתני כהן השורף דמיירי בכהן הדיוט, דהא הכי נמי אי הוה תני כהן העובד עבודה ביוה"כ לא היה מזכיר כהן גדול, דמשמע שפיר כהן הידוע השורף או העובד, ואפילו אם בכהן הדיוט מיירי לא קשיא לשמואל, דלקמן פרק טרף בקלפי [מג, א] מפיק מולקח הכהן מדמה באלבעו לאהדורי לאלעזר, דאיכא למימר דסבר כי האי תגא דתניא בספרי [חקת פי' קכג] ונתתם אותה אל אלעזר הכהן זו נעשית באלעזר ושאר כל הפרות בכ"ג דברי ר"מ. רבי יוסי ב"ר יהודה ורבי שמעון ורבי אליעזר בן יעקב אומרים זו נעשית באלעזר ושאר כל הפרות בין בכהן גדול בין בכהן הדיוט. והא דאמריע ומב. בו חד לישנא דהיכא דבני פרת משה אלעזר בעינן לדורות פרת מינו כר״מ, מיהו בין כ״ג, היינו כר״מ, מיהו בין . למר וביו למר היו עושיו אותה פ"ג מ"ה] שמעון הלדיק עשה שתים, וכן כל אותם שעשו פרה היו כהנים גדולים וחשיב להן במסכת פרה [שס] וזה היה כבודם, ותניא נמי בתוספתא פרדם, דמנים ינור במוספתה [פרה פ"ב] בא לו ריב"ז ואמר לו אישי כ"ג כמה אתה נאה

להיות כהן גדול. והא דתניא

שבעת ימים קודם יוה"ל מפרישין ל"ג. שכל עבודת יוה"ל אינה כשירה אלא בו כדיליף בהוריות בפרק בתרא (דף יב:) דכתיב גבי יום הכפורים וכפר הכהן אשר ימשח אותו. ובגמרא (דף ו.) מפרש למה מפרישין: ללשכה פרהדרין. כך שמה לבסוף לפני אידיהן של עובדי כוכבים ג' ימים ברפ"ק דמסכת ע"ג

ובגמרא יי מפרש למה נקראת כן:

ומסקינין לו. ומזמינין כהן אחר להיות כהן גדול תחתיו אם יארע בו פסול קרי או שאר טומאה המעכבין מלבוא למקדש: ובעד ביתו. גבי יוה"כ כתיב באחרי מות: א"כ. דחיישת למיתה: אין לדבר סוף. שמה גם זו תמות: גבו' שריפת הפרה. פרה אדומה: שעל פני הבירה. לקמיה מפרש מאי בירה: לפונה מורחה. במקלוע מזרחית לפונית של עזרה היתה: שכל מעשיה. של פרה: כלי גללים. * לפיעי בהר מפרש להו במנחות בפ' ר' ישמעאל (דף סט:): כלי אדמה. שאין עשויין ככלי חרם בכבשן אלא מן האדמה היא שהוא כאבן רכה וחוקקין ממנה כלים: מחי טעמה. תקינו לה כלים הללו: דעבול יום. לקמן יליף בפרק טרף בקלפי (דף מג:) והזה הטהור כו': כי היכי דלא ליולולו בה. לומר הואיל וטבול יום כשר בפרה אין לריך להיות זריזין בה בשמירת טהרה לכך עשו בה מעלות הרבה לטהרה וזו אחת מהן: כיון דחטאת היא. חטאת נקראת שנאמר (במדבר יט) למי נדה חטאת היא: וחטאת טעונה לפון. חטאות הקריבות במזבח נשחטות בלפון ולה שזו טעונה נפון שהרי היא נשחטת בהר המשחה: ולתיב. בפרה (שם) אל נוכח פני אהל מועד בהזאת דמה שהוא עומד בהר המשחה ומתכוין ורואה פתחו של היכל שהוא בכותל מזרחי: כי היכי דליהוי היכירת. לדעת שהופרש שם כדי להטיל עליו עבודת פרה הקרויה חטאת וטעונה מזרח וישים לב להיות זריז במעשיה וסדר עבודותיה: הבירה אשר הכינותי. אשר זימנתי לה מקום גורן ארונה לבנותה בו ודוד קאמר ליה להאי קרא בדברי הימים: מנא הני מילי. לבעי פרישה ליוה"כ ולפרה: כחשר עשה. במלוחים שלוה חותם לפרוש מביתם ז' ימים שנאמר (ויקרא ח) ופתח אהל מועד תשבו יומס ולילה וגו' ובשמיני עבדו שנאמר (שם ט) ויהי ביום השמיני קרא וגו' וכתיב קרב אל המזבח וגו' (א) כאשר וגו' לוה לעשות לדורות לפרוש ז' לפני עבודת

שבעת

אימים קודם יום הכפורים מפרישין כהן גדול מביתו ללשכת פרהדרין ומתקינין לו כהן אחר תחתיו ישמא יארע בו פסול יה' יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו שמא תמות אשתו שנאמר יוכפר בעדו ובעד ביתו ביתו זו אשתו אמרו לו אם כן אין לדבר סוף: גמ' תנן התם מבשבעת ימים קודם שריפת הפרה היו מפרישין כהן השורף את הפרה מביתו ללשכה שעל פני הבירה צפונה מזרחה ולשכת בית האבן היתה נקראת ולמה נקרא שמה לשכת בית האבן שכל מעשיה בכלי גללים בכלי אבנים ובכלי אדמה מאי מעמא כיון דמבול יום כשר בפרה ידתנן ימטמאין היו הכהן השורף את הפרה ומטבילין אותו להוציא מלבן של צדוקין שהיו אומרים במעורבי השמש היתה נעשית תקינו לה רבגן כלי גללים כלי אבנים וכלי אדמה דלא ליקבלו מומאה כי היכי דלא ליזלזלו בה מאי שנא צפונה מזרחה כיון דחמאת היא וחמאת מעונה צפונה וכתיב בה יאל נכח פני אהל מועד תקינו לה רבנן לשכה צפונה מזרחה כי היכי דלהוי לה היכירא סמאי בירה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מקום היה בהר הבית ובירה שמו ור"ל אמר כל המקדש כולו קרוי בירהְ שנאמר יהבירה אשר הכינותי מנא הני מילי יא"ר מניומי בר חלקיה א"ר מחסיא בר אידי א"ר יוחנן אמר קרא יכאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכפר עליכם לעשות אלו מעשי פרה לכפר אלו מעשי יום הכפורים בשלמא כוליה קרא בפרה לא מתוקם לכפר כתיב ופרה לאו בת כפרה היא אלא אימא כוליה קרא ביום הכפורים כתיב אמרי יליף צוה צוה כתיב הכא צוה ה' לעשות

נהי דחיישינן למיתה דחד מרובה כמו בההיא דפרק ד' אחין (ג"ז שם.) דילמא אדמייבס חד מיית אידך מכל מקום למיתה לזמן מועט כי הכא לא הוה לן למיחש אלא משום מעלה דכפרה חיישת לזמן מועט אם כן ניחוש אפילו לתרתי וחלת אי נמי התם חששא בעלמא הוא משום ביטול מצות יבמין וליכא איסורא כולי האי אבל הכא משום דכפרת כל ישראל תלוי בזה ניחוש אפילו לתרתי ותלת ואפילו לזמן מועט וא"כ אין לדבר סוף הלכך ליכא למעבד תקנתא להאי חששא וכי פריך בגמ' (לקמן דף יג.) מאי שנא דגבי טומאה דשכיח טפי ממיתה כדאמר בגמרא סגי לתקן לכהן אחר תחתיו והכא חיישינן לתרתי הוה מלי לשנויי כי האי גוונא ההיא חששא בעלמא היא ולא היה לריך להפריש אחר כי מסתמא ימנאו הרבה שיהו ראויין לעבודה אלא מעלה בעלמא הלכך סגי בחד אלא בלאו

שבעת ימים קודם יוה"ב. יש מקומות ששונה המניין ברישה

ובפרק קמא דר"ה (דף ב.) ד' ראשי שנים ואיכא דוכתי דתני מניינא

כמו בכחן ובבבח קמח (דף ב.) חרבעה חבות נזיקין

(דף ב.) ובפ"ק דקידושין (דף ב.)

החשה נקנית בג׳ דרכים ושוחלין

ודורשין בהלכות (החג)ש לפני (החג)י

שלשים יום (פסחים דף ו.):

וחב"א א"ב אין לדבר סוף. דמי

ניחוש אפילו למיתה דתרתי וחלת

ואע"ג דבפ' ד' אחין (יבמות דף כו:)

משמע לסתם מתני' דהתם דלמיתה

דחד חיישינן לתרי לא חיישינן וסתם

מתני׳ דהכא ס"ל דאי חיישינן לחדא

ניחוש נמי לטובא י"ל דה"ק הכא

איכא למיחש למיתה דחדא

:סכי משני שפירי להוציא מלבן של צדוקין. לאו

דאורייתא בטומאה מטמו ליה דלא הוי מזלזלי בה כולי האי אדרבה אמריגן בפרק אין דורשין (חגיגה דף יח:) בגדי אוכלי קדש מדרס לחטאת אלא כדתנן בפ"ג דמסכת פרה (מ״ח) סמכו ידיהם על רחשו ואומרים לו אישי כ"ג רד טבול אחת דמחמת שנוגעין בו חשבינן ליה כטמא טומאה דרבנן דאחיו הכהנים חשיבי כטמאים לגבי דידיה °דבגדיהם

מדרם לחטאת י כדפרישית: שבל מעשיה בכלי אבנים וכו'. דווקא באלו ז' ימים של שריפת הפרה אבל בשעת קידוש

התנן בפ"ה דמס' פרה (מ"ה) בכל ואימא ואימא הכלים מקדשים ואפילו בכלי גללים כו׳ ואדרבה התם משמע דטפי פשיטא לו דבשאר כלים מקדשים ואפילו גללים וכלי גללים וכלי אבנים אינטריך ליה לאשמועינן דאע"ג דלאו כלים מיקרו לענין טומאה מ"מ הם כלים לענין קידוש וקרינן בהן מים חיים אל כליש:

ומאר שנא צפונה מזרחה. וא"ת אמאי לא היו מפרישין נמי כ"ג לפני יוה"כ ללשכה זו שעל פני הבירה וי"ל דלשכת פרה היו קורים לה לשכת בית אבן כי היכי דנהוי לה היכירא שכל מעשיה בכלי אבנים ואי הוו מפרשי נמי לההיא לשכה כ"ג לפני יוה"כ אז לא הוה ליה היכירא לפרה אי נמי י״ל משום דכ״ג ביוה״כ פרישתו לקדושה שכל עבודתו לפנים ולפני ולפנים היו מפרישים אותו ללשכת פרהדרין שבנויה בקדש אבל פרה שנעשית מחוץ בהר המשחה פרישתו ללשכה שעל פני הבירה שחוץ לעזרה: אלא אימא בוליה קרא ביוה"ב בתיב. חימה לי מאי קא פריך דאי כוליה קרא ביוה"כ כתיב אם כן לעשות למה לי וי"ל דסלקא דעתך דמקשה דתרוייהו אינטריך ליוה"כ דאי לא כתב אלא לכפר הוה אמינא כפרה דקרבנות ואי לא כתב אלא לעשות ה"א זה פרה להכי כתב תרוייהו לאשמועינן דווקא יום הכפורים דכתיב ביה תרוייהו:

וכתיב התָם זאת הָקת התורה אשר

צוה ה' לאמר מה להלן פרה אף כאן

פרה ומה כאן פרישה אף להלן פרישה

יים של היים לא להיים למנים. בספרי וחתק קבדן ושרף את הפרה לעיניו, שיהא אחר שורף והוא רואה משמע דור כשר לשרוף, היינו דלא כהני אמוראי דערף בקלפי. עוד יש לומר שיהא כהן אחר שורף וכהן המפריש רואה. מ״ר. מפרישין בהן השורף את הפרח. אכל שאר כהנים שהיו עסוקין

יום אחד: ח׳ דלפני עשייה. קיום המלוה:

א) זאת לדעת כי רוב ההגהות שהוגהו הנה בהס"י לקוחות מספר שיח ילחק [גם לפעמים התחלות הדבורים המה לא כפי נוסחמינו בגמ". והמה כפי נוסחאות ד"י או כ"ין. ב) [פפינו הג" ומוץ עליו כל ז' הימים מכל חטאות שהיו שם וכו"ן.

ב ב מיי׳ פ״ב מהלכות פרה הלכה א ב ג סמג עשיו

עין משפם

נר מצוה

א א מיני פ״א מהלכום יוה״כ

ב ג מיי׳ פ״א שם הלכה יד:

תורה אור השלם

 וְהִקְּרִיב אַהֲרֹן אֶת פָּר הַחַטְּאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֶּר הַחַטְאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֶּר בַּעֵדוֹ וּבָעֵד בֵּיתוֹ:

וְלָקַח אֶלְעָזֶר הַכּּהֵן וְלָקַח אֶלְעָזֶר הַכּּהֵן מדמה באצבעו והוה אל שַׁבַע פַּעַמִים: במדבר יט ד ולשלמה בני תן לבב שָׁלֵם לִשְׁמוֹר מִצְוֹתֶיּרְ עַדְוֹתֶיּרְ וְחֻקֶּיִרְ וְלַעֲשׁוֹת עַדְוֹתֶיּרְ וְחֻקֶּיִרְ וְלַעֲשׁוֹת הַכּל וִלְבָנוֹת הַבִּירָה אֲשֶׁר

4. כַּאֲשֶׁר עֲשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צְנָה יְיָ לַעֲשֻׂת לְכַפֵּר עֲלֵיכָם: ויקרא ח לד 5. זאת חָפַת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צְּוָה יְיָ לַאמר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיףְ פְּרָה אדמה תמימה אשר איז בה ם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ

גליון הש"ם

יש"י ד"ה כלי גללים. צפיי בקר. וכ"כ רש"י שנת נח ע"ח בקר וכיכוש שכנו זה כי. ד"ה כלי. אבל בשבת דף טז ע"ב כתב רש"י גללים שייש: תום' ד"ה להוציא וכו' דבגדיהם מדרם לחמאת . ע"ב תוס' ד"ה שריפה:

הגהות הב"ח (h) רש"י ד״ה כאשר כו׳ כאשר עשה לוה לעשות לדורום:

מוסף רש"י

שבעת ימים. הך מסכת בסדר יום הכפורים נלקמן יד:) דכל מסכת זו כמשנה אחת, שעסוקה כולה כסדר כמות שהן הפסוקים אף אשה אחרת מתקינין לו. מזמנין לכהן גדול לערב יום הכפורים (סובה כד.).

רבינו חננאל

שבעת ימים קודם ליום הכפורים מפרישין כהן גדול מביתו כול׳. תנן התם במסכת פרה תחילת פרק ג' שבעת . מי[ם ק]ודם לשרפת הפרה מפרישין כהן השורף הפרה מריחו ללשרה שעל חוי בבית השני שעי פני הבירה כול׳. פירוש כלי גללין כלי אבנים כלי אדמה, שלא הוסקו בכבשו שאינו מקבליו פרה אדומה נקראת חטאת שנ׳ והיתה לעדת בני ישראל למשמרת למי נדה חטאת היא. אמר רבי יוחנן מקום . היה בהר הבית בירה שמו. הפריש כהן גדול . ה[כפורים וכז] כהן השורף